קדשי קדשים פרק שישי זבחים סג.

אמר רמי בר חמא (א) כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה (ב) חוץ מכבשו של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותא (ג): **מתני'** מנחות (ד) היו נקמצות בכל מקום בעזרה ונאכלות לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל (ה) ליום ולילה עד חצות: **גמ'** (ו) א"ר אלעזר מנחה שנקמצה בהיכל בשירה שכן מצינו בסילוק בזיכרן מתיב רבי ירמיה (ז) וקמץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן בתירא אומר מנין שאם קמץ בשמאל שיחזיר ויקמוץ בימין ת"ל משם ממקום שקמץ כבר איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי א"ל ר' עקיבא (ח) לר' ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר כל העזרה כולה סלקא דעתך אמינא הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון (ט) מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן מיני דמים מכולהו (י) מה לכולהו שכן מיני דמים אלא איצטריך סד"א הואיל וכתיב (יא) והגישה אל המזבח (יב) והרים ממנו בקומצו מה הגשה בקרן מערבית דרומית אף קמיצה בקרן מערבית דרומית קא משמע לן אמר רבי יוחנן (יג) שלמים ששחטן בהיכל (יד) כשרים שנאמר (טו) ושחטו (אותו) פתח אהל מועד ולא יהא (טז) טפל חמור מן העיקר מיתיבי (יז) רבי יוחנן (יח) בן בתירה אומר מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את כל העזרה (יט) שהכהנים נכנסין לשם (כ) ואוכלין שם קדשים (כא) ת"ל (כב) בקדש הקדשים תאכלנו ואמאי (כג) נימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר הכי השתא התם עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן לא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה דאין אדם אוכל במקום רבו (כד) לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרינן: **מתני'** חטאת העוף היתה נעשית (כה) על קרן דרומית מערבית (כו) ובכל מקום היתה כשירה אלא זה היתה מקומה (כז) ושלשה דברים היתה אותה קרן משמשת מלמטה ושלשה מלמעלה מלמטה חטאת העוף והגשות ושירי הדם ומלמעלן (כח) ניסוך היין והמים ועולת העוף כשהיא רבה במזרח (כט) כל העולין למזבח עולין דרך ימין

הי"ג אמר רמי כר חמא כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה חוץ מכבשו של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע. כל כבשים גדולים וקטנים שהיו שם היה להן שיפוע שלש אמות לאמה גובה חוץ מכבשו הגדול של מזבח שעולין בו במשא איברים כבשים והוא חלק לריך שיהא משופע ביותר וגוה לעלות לכך (א) האריכוהו ל"ג שיפוע לע' אמות הרי לכל אמה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע כשחתן לכל אמה שלש ומחצה הרי ל' ואמה ומחצה הן עוד ע' אצבעות וע' שיאר אצבע הרי י"ג אצבעות שהן ג' טפחים והן חצי אמה (ב): **מתני'** היו נקמצות בכל מקום. ואין טעונין לפון: **לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה.** דכתיב לכל (ג) קרבנם ולכל מנחתם ולכל חטאתם וגו' וסמיך ליה בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו (במדבר יח): **וליום עד חצות.** דילפינן (ד) ממנחת לחמי תודה: **גמ'** שכן מצינו בסילוק בזיכין. שהן אוכרה לנתנתן לחם הפנים כדכתיב והיתה ללחם לאזכרה (ויקרא כד) ומתירין את הלחם (ה) וסילוקן מעל שלחן הפנים שבהיכל במקום קמיצה דמנחות הנקמצות: **ממקום שרגלי הזר עומדות** (ו). לעיל מקי' והביא הזר אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קומצו ממקום שהכעלים עומדין שם וקמ"ל שהמא לאסור (ז) בין האולם קמתי שאין זר נכנס לשם: **שיחזיר.** הקומץ לתוך הסירים ולא אמרי' כבר נפסלה: **לא נגרסא.** הא (ח) ממקום רגלי הזר דקתמר: **אלא להכשיר.** דלא ליגעי (ט) על ידך המזבח לפונה אלא כל מקום דריסת רגלי ישראל כשר לקמיצה וכל שכן עזרת כהנים והיכל: **שכן כליל.** והיכי הוה ילפינן מיניה וקרא למעוטי לחם לי: **מחטאת.** מי לאו דמיעטה הוה ילפינן לה מחטאת: ופרכינן **מה לחטאת שכן מכפרת כו'.** ה"ג **מה לאשם שכן מיני דמים: מכולהו** (י). בעיא למגמריה במיהדר דינא ומיתי נמה הלל: **מה הגשה בקרן מערבית דרומית.** קודם קמיצתה מגישתה (יא) בתוך כליה לקרן מערבית דרומית של מזבח כדלקמן: **שנאמר ושחטו פתח אהל מועד וכו'.** אלמא מדמלה הכשר עזרה לשלמים בפתח אהל מועד שמע מינה אהל מועד עיקר ועזרה טפל: **ולא יהיה טפל חמור מן העיקר.** דכיון דטפל חזי להו כ"ש עיקר: **הקיפו עובדי כוכבים.** לגלגמה ויוליס מיליס ואחני בליסטראות לתוך העזרה: **קדשי הקדשים.** היכל במשמע: **ואמאי.** אם איתא דאמרי' לא יהא טפל חמור מן העיקר למה לי למיכתב האי קרא לאכשורי היכל לאכילת קדשים (ב) הא כתיב נהו במקר אהל מועד (גא) ונימא לא יהא טפל חמור מן העיקר: **אכילה דאין אדם אוכל במקום רבו.** דזיעותא דרביה היא לעשות (גב) כרבי עבד לפניו לא יהא טפל חמור ליתיר דלאו חומרא היא אלא קולא וכן הדין שיהא טפל חמור (גג) מן העיקר: **מתני' חטאת העוף היתה נעשית כו'.** כגמ' (ע"ב) ליף (גד) עוד ע' אצבעות וע' שיאר אצבע הרי ל' ואמה ומחצה ואצבע ושליש אצבע הרי ל' ואמה ומחצה הן עוד ע' אצבעות הרי ל"ג אצבעות הרי הטפח ששה אצבעות ופירש וכו' כל"ל (שי"מ): לה' ק"ם א"כ המזבח היה גבוה ט' אמות פחות טפח וארבעה לגירסת רש"י קשה מהתם דנמצא בר' (שי"מ): לה' הקונטרס יש לישב דאמרינן לעיל שהוסיפו לו' מזבח ושל מנה בת חמשה לשיעור יסוד ואיבר בבת ששה (שמיני יב:ט): לו' ל"ל דלא (שי"מ): לח' כ"מ טפ' התצר מן האהל: סב' כ"מ טפ' אם כן עשה הפסוק הפתח טפל לאהל אבל הכא לא הזכיר אהל כלל אלא התצר: ס' מהא דדרשינן ממקום שרגלי הזר עומדות ק"ל דאתי אמינא הואיל דעולה דעתך סלקא לה דאתי מקום קקרנות ולמשנן ג' אמות לאתה לאתה היה לו לכנס לשית תוך כ"ה אמות, ולרבן לשית כל הכנס מדרום כדמפקא לן לעיל מרבן המזבח לפונה, ואפילו לשלון שיו רתוי הואיל ושיו מתנקנו מ', ר"ל דרי יוסי (ס"ל) דאתר נכנו ע' אמה, ולרבי יוסי מזבח פלגמן קלא, מיהו אמתי קשה הלא נשאר מי המזבח לנכנס רק כ"ה אמה, ר"ל סביה המזבח הסוף לגר נמון כל כך שלא היה מן המזבח לפני אהל מועד רק ג' אמות ומשאר מן המזבח נכנס לפנים הסיטיו ג' אמות לנכנס לפנים לאתה, ודי נכן לפי שלא היה קטנ כל כך, אבל ליכא למיתר שלא היה כלל מן המזבח לפני המשכן, דהא כתיב פתח אהל מועד:

מסורת הש"ס

א) ע' ירושי' ערובין פ"ה ה"ב. ב) [ועי' מ"ש מר' מנחות מת: ד"ה מלכבשים]. ג) [מנחות ת"ן]. ד) ת"כ ויקרא דיבורא דרשי' ט ה"ה. ה) [לעילמ"ב:]. ו) מנחות ת:ו) [מנחותה אנ"ש]. ז) [ע' לקמן מו: מז. מנחות כ:]. ח) טוקס מס:, ט) עי' חילופי גירסאות. י) [וע"ע רש"י מנחות יא]: ד"ה למתר ולי"ן]. יא) ויקרא א יא. יב) [וסס ד"ה אל פיק]

הגהות הב"ח

(א) גמ' כל כבשי כבשים. נ"ב כאן יש לתמוה סלקא דעלא דאתרה של הכנס היה ל"ג אמה ומקום יסוד ומוכר ל"מ ומכ"מ קמ"ל דאמה הוא לכל אמה הוה מ"מ לפי המסכן שאתרה מכמים כל אמתא כרגיל אמתא ותרי מיתמי כאלמנתא לפי זה המסכן יגיע תרומה של ככר לשלמים (והשאר מסכן):

גליון הש"ס

גמ' כל כבשי כבשים. עיין תשובת מעיל צדקה סימן מח: תוס' ד"ה הגיע וכו' ותירץ ר' נתן ובו'. עיין בתשובת מהר"ם כר כרוך דפוס פראג סימן רל"ט (ובשם כליקוטים בעמ' הקודם) ועיין בערוך ערך ככב. ועיין מנחות דף מא ע"ב תוספות ד"ה ד' נגדל:

מוסף רש"י

הוא בעמוד קודם

שינויי נוסחאות

א) נ"מ בזוטרתא (ובלוין, והיא ביר' הערוך ע' ככב. ועיין שם יותר שפח' עי' אות יב) ובי' מ"ש תוס' מנחות מא ע"ב ד"ה לתרנגא (תוריב"ב): ב) המנחות (ש"מ, וכ"ה בחשיות): ג) בכל מאכל ליתא בכתה"י (דקיס ושי"ש): ד) נ"מ ר' יעקב (ש"מ, וכ"ה במנחות ח ב): ה) ק"מ מכולהו נמי שכן כו' והאמר יהודה (כ"ה, ש"מ): ו) נ"מ ר' מתתיה (דקיס ובכתה"י): ז) נ"מ להיכל (ש"מ ובמנחות שם): ח) ושיריי מנחות (שם): ט) נ"מ והא למה לי קרא לימא בחצר (מנחות ס ע"א): י) רבי טעמא דבתר קרא הא אנאמר לא יהא ולא יהא ובו' (מנחות שם וכ"כ בכתה"י): יא) ל"ל אמות נוכח (ש"מ): יב) כ"מ טפ' ובספר מורי מצאתי מוגה שלש אמות ומחצה וחצי טפח ואצבע ושליש אצבע בזכרותא. ופי' בזכרותא ראש הגדול בעניו. ולחשבון הזה לא היה ראש הכבש שוה לראש המזבח אלא נמוך ממנו רביע אמה והעולה לראש המזבח צריך להרחיב פסיעה של מעלה רביע אמה גוכה. ולקשה לי שהרי אמרה תורה לא תעלה במעלות על מזבחי (שמות כ, כג). ובספרים הראשונים לא נמצא בזכרותו ולפי שאין החשבון מצומצם לגמרי אבע אצבעות לטפח קאמר בזכרותו כדי לישב החשבון (מחוקן ע"פ ס"ב וגו'). וכ"ה בבחה"י בשנוי לשון מעט, ועי' ש"מ בהשמטות: יג) כל קרבנם לפי מנחתם (ש"מ): יד) הלחם כקומץ שמתיר את השירים ושילוקן מעל השולחן במקום קמיצה כו' כל"ל ובלאלו נמחק (ש"מ): טו) עומדות. רעל מקום הזר קאי קרא רכתיב והביא כו' כל"ל (ש"מ): טו) ל"ל למעוטי היכל ואולם קאתי (ש"מ): יז) האי (כ"ה): יח) מכולהו. ואי מכולהו בעי למיגמרה כו' כל"ל (ש"מ): יט) מגיעה בבלי לקרן כל"ל (ש"מ): כ) ל"ל קדשי קדשים (ש"מ): כא) מועד יאכלוה (ע"ק): כב) לעשות עבודו צרכיו לפניו (ש"מ): כג) ל"ל קל (ש"מ): כד) [ל"ל ילף לה. והשאר נמחק (ב"ש): כה) חטאת העוף (ש"מ): כו) השיתין כדאמרינן לעיל שהוסיפו על המזבח מן הדרום ומן המערב משום שיתין ואי אפשר כו' (ב"ש): כז) לאמה. משמע שכל כבש דינו להיות כך א"כ למ"ד (ש"מ): כח) עשר ורחבו חמש (ש"מ): כט) אמות דובוה המזבח מלבד הקרנות שהיו אמה. דתצר וכו' כל"ל (ש"מ): ל) ושמא רבי יוסי כל"ל (ש"מ): לא) בזכרותו כדי בשפוע בעובי הגדל. הא דנקט בזכרותו כדי לישב החשבון מצומצם ר' אצבעות לטפח משום דבסתם אצבעות הוי הטפח ששה אצבעות ופירש וכו' כל"ל (ש"מ): לב) ל"ל נמוך (ב"ש): לג) ל"ל גובה יסוד (ש"מ): לד) ק"מ א"כ המזבח היה גבוה ט' אמות פחות טפח וארבעה לגירסת רש"י קשה מהתם דנמצא בר' (ש"מ): לה) הקונטרס יש לישב דאמרינן לעיל שהוסיפו לו' מזבח ושל מנה בת חמשה לשיעור יסוד ואיבר בבת ששה (שמיני יב:ט): לו) ל"ל דלא (ש"מ): לח) כ"מ טפ' התצר מן האהל: סב) כ"מ טפ' אם כן עשה הפסוק הפתח טפל לאהל אבל הכא לא הזכיר אהל כלל אלא התצר: ס) מהא דדרשינן ממקום שרגלי הזר עומדות ק"ל דאתי אמינא הואיל דעולה דעתך סלקא לה דאתי מקום קקרנות (ש"מ): סא) כלן הכ"ל, ותמ"ד סלקא דעתך נמחק (ש"מ): סב) מוסיף רבי (ש"מ): סג) ל"ל א"כ חצי התצר וכו' עד כותל דרומי לא היה כו' (גליון): סד) פי' מבלי מקום הקרנות (גליון):

עין משפט נר מצוה

בה אב מי' פרק י"ב מהלכות מעה"ק הלכה יב:
בו ג מי' שם הלכה ו ופרק י"ג שם הלכה יב:
בז ד מי' פרק ה מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ה מי' פ"ו שם הלכה ג:
בח ו מי' פ"ז שם הלכה ו:
בט ז מי' שם הלכה ט:
ל ח מי' שם הלכה י:
ט מי' פ"ו מהלכות תמידין הלכה ז:
לא י מי' פ"ז מהל' מעה"ק הלכה יא:

תורה אור השלם

1. והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן את אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחוח ליהוה: ויקרא ב, ב
2. והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה ליהוה והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח: ויקרא ב, ח
3. והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחוח אזכרתה ליהוה: ויקרא ו, ח
4. וסמך ידו על ראש קרבנו ושחטו פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את הדם על המזבח סביב: ויקרא ג, ב
5. בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אתו קדש הוא לך: במדבר יח, י

ליקוטים

כל כבשי כבשים וכו'. השיאלה על דרת הטפחים אם כאמעיי של גודל כרחבו הוא מודד או למעלה מן הפרק או למטה. ניל רקייל ד' בגודל דהוא טפח היינו ברחבו של גודל באמצעיהו, מסברא דסתמא לא באו הכמים לחתוכ אלא לפרש. דבראשו הוא צר מאד ושוב שופע והולך וא"א לעמוד עליו מהיכן הוא מודד אלא מרחבו. ועוד יש לי להביא ראיה דאמר בזבחים כל כבשי כבשים שהיו בבקדש היו של ג' אמות לאמה חוץ מכבשו של מובח שהיה ג' אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותא. ה"ג רש"י בשם רבותיו. אלא שהרקשה לו א"כ היה הכבש נמוך רביע אמה מן המובח והתורה אמרה לא תעלה במעלות. ורי' פי' דלא דק רש"י שכתב רביע אמה כי אינה אלא חומש אמה וחסר משהו. וה"ר נתן זצ"ל מיישב דבריו וכן הוא באמת דבש' שתי הלחם מוכח ראמה של עליית היסוד לא היתה אלא של ד' טפחים. נמצא מדיוחים בשפופו של כבש קרוב לד' טפחים שהרי לכל טפח של עליית המובח יש קרוב לד' טפחים בשפוע הכבש. ואם הוספנו לד' חצי טפח לכל אמה דהיינו ד' טפחים וחצי על נ' רש"י דגרס ג' אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע ותו לא, להכי התורך הסר לסיים בזכרותו פי' בחדודו של אצבע לפני בראשו. וקאי אאצבע ושליש אצבע שאתה נותן לכל אמה יש לשער בזכרותו של אצבע כדי שיגרוש קרוב לחצי טפח שהוספנו. וקל. ומדקאמר התם בזכרותו מכלל דבל היכא דמיעטי' סתמא באמעייתו אם הדרחב שבו מודד. ושלום מאיר ב"ב ולה"ה (גרס מהרי"ם ויסנטרת מיב ס' כל"ט).

שיטה מקובצת

כל כבשי כבשים כו'. מסתם דכל כנס היו לריות קן. ותוס' ד"ה לריות מוקם כדרום הסולה קמ"ל ד"ה המזבח היה עומד בתמלע מלר המסכן שריחה מחמים על מתמים. ל"ה מלי"ם הקונה לא היתה כי אם כ"ה אמה. ולמ"ד שהמזבח גבוה עשר ואמה היה רחב ה' אמות וא"כ מי מצי הכנס עד מזבח הנעשה לא היה הכנס (פירש כי אם עשרים) אמה הכנס מלמעלה לן לעיל מירן המזבח לפונה. מבלי מקום הקרנות, ולמשנן ג' אמות לאמה לא היה לו לכנס לריות מירן כ"ה אמות, ודרבן לריות כל הכנס מדרום כדמפקא לן לעיל מירן המזבח לפונה. ואפילו לשלון שיו רתוי הואיל ושיו מתנקנו מ', ר"ל דרי יוסי (ס"ל) דאתר נכנו ע' אמה, ולרבי יוסי מזבח פלגמן קלא, מיהו אמתי קשה הלא נשאר מי המזבח לנכנס רק כ"ה אמה. ר"ל סביה המזבח הסוף לגר נמון כל כך שלא היה מן המזבח לפני אהל מועד רק ג' אמות ומשאר מן המזבח נכנס לפנים הסיטיו ג' אמות לנכנס לפנים לאתה, ודי נכן לפי שלא היה קטנ כל כך. אבל ליכא למיתר שלא היה כלל מן המזבח לפני המשכן, דהא כתיב פתח אהל מועד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com